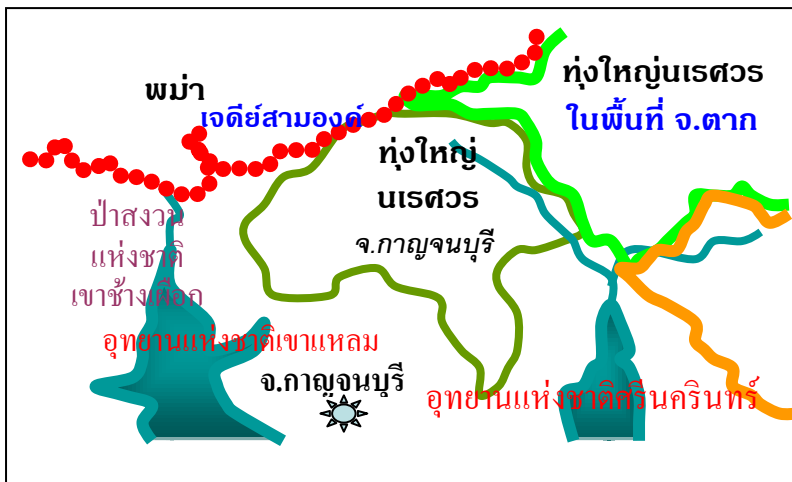

กองทัพกับการอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง มรดกทางธรรมชาติของโลก

โดย พลตรี กฤษดา ปุณยวุฒิพงศ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ กองบัญชาการกองทัพไทย

๑. กล่าวนำ

สภาพป่าไม้ในประเทศไทย ถึงแม้ส่วนใหญ่จะยังคงมีความ
อุดมสมบูรณ์ แต่การลักลอบตัดไม้ทำลายป่าที่ผ่านมาในอดีตจนถึง

ปัจจุบัน ทำให้น้ำเป็นห่วงอย่างยิ่งว่าในอนาคตหากยังคงมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอยู่เช่นนี้ อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมากมาย อาทิ ทำให้เสียสมดุลทางธรรมชาติ หรือสภาพทางนิเวศวิทยาต้องเสียไป หรือเป็นการเร่งปฏิกิริยาที่มีผลต่อสภาวะโลกร้อน น้ำป่าทะลักไหลป่า สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของราษฎร เป็นต้น หลายฝ่ายพยายามรณรงค์เรียกร้องมิให้มีการตัดไม้ทำลายป่า รวมถึงล่าสัตว์ป่าโดยเฉพาะ สืบ นาคะเสถียร ที่ได้พยายามรณรงค์ตลอดมาจนกระทั่งเสียชีวิต

วิธีการหนึ่งที่จะยังคงรักษาป่าไว้ได้ก็คือความพยายามที่จะให้ป่าเป็นมรดกทางธรรมชาติของโลก (World Heritage) ซึ่งได้ดำเนินการเป็นผลแล้วก็คือ “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง” และได้รับการประกาศเป็นมรดกทางธรรมชาติของโลกแล้ว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร มีพื้นที่ครอบคลุม ๒ จังหวัด ได้แก่ จ.กาญจนบุรี จ.ตาก และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งซึ่งอยู่ในพื้นที่ จ.อุทัยธานีนั้น เป็นป่าผืนเดียวกัน มีเนื้อที่รวมกันกว่า ๒ ล้านไร่

๒. สภาพป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้งซึ่งเป็นต้นกำเนิดแหล่งน้ำธรรมชาติ

สภาพป่าในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร มีทั้ง ป่าดิบ ป่าโปร่ง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าสะวันนา มีสภาพที่สมบูรณ์ ทางนิเวศวิทยา ประกอบด้วย ไม้มีค่า พืชพรรณและสัตว์ป่านานา ชนิด มีทั้งที่ราบและเทือกเขาสลับซับซ้อน และเป็นต้นกำเนิดของ แหล่งน้ำลำธารหลายสายไหลลงสู่เขื่อนเขาแหลมและเขื่อน ศรีนครินทร์ ไหลลงสู่แม่น้ำแควใหญ่และแม่น้ำแควน้อย ไปรวมกันที่ ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี รวมกันเป็นต้นแม่น้ำแม่กลอง

ทุ่งหญ้าสะวันนา กลางป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
จ.กาญจนบุรี

นอกจากสภาพความอุดมสมบูรณ์ของป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรดังกล่าวแล้ว ป่าผืนนี้ยังมีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่หาได้ยาก คือเป็นทุ่งหญ้ากว้างใหญ่กลางป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เป็นทุ่งหญ้าสะวันนา ซึ่งมีแห่งเดียวในประเทศไทยและแถบภูมิภาคนี้ ทุ่งหญ้าสะวันนาแห่งนี้จะเป็นที่อยู่อาศัยและที่หากินของสัตว์ป่านานาชนิด โดยเฉพาะในห้วงปลายฤดูแล้งต่อกับต้นฤดูฝน จะมีสัตว์ป่านานาชนิดเข้ามาหากินในพื้นที่นี้เป็นจำนวนมาก และเป็นสถานที่ซึ่งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จ.กาญจนบุรี หวงแหนมาก โดยจะไม่อนุญาตให้บุคคลใดเข้าไปรบกวนสัตว์ป่าเหล่านั้นได้เลย

ในภาพห้วยขาแข้งในฤดูแล้งมีสภาพแห้งแล้งกันดาร ปริมาณน้ำตามลำห้วยไม่มีน้ำให้สัตว์ดื่มกินจะมีเฉพาะบางแห่งเท่านั้นซึ่งน้อยมาก สัตว์ป่าจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง

ก็จะอพยพไปอยู่และหากินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
เมื่อถึงฤดูฝนก็จะอพยพกลับมาอยู่ห้วยขาแข้งตามเดิม

ในภาพเป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ทุ่งใหญ่นเรศวรกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ที่สัตว์ป่านานาชนิดใช้เป็นเส้นทางอพยพในห้วงฤดูแล้งกับห้วงฤดูฝน
ข้ามไปมาระหว่างพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทั้งสองเขตรับผิดชอบ
เนื่องจากพื้นที่นี้เชื่อมต่อเป็นป่าผืนเดียวกัน

สภาพป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จะมีน้ำ
อุดมสมบูรณ์ตลอดทั้งปีที่สัตว์ป่านานาชนิดทั้งในเขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรเองและจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
เข้ามาอาศัยน้ำตามห้วยและลำธารเหล่านี้ดื่มกิน มีสภาพสมบูรณ์
ทางนิเวศวิทยา สมควรที่จะได้รับการพิจารณาให้เป็นมรดก
ทางธรรมชาติของโลก

๓. หมู่บ้านในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรกับการตัดไม้ทำลายป่าและการรักษาป่า

หมู่บ้านเสนห์พล่อง อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี

ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จะมีหมู่บ้าน
อยู่หลายหมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่เกิดขึ้นก่อนที่จะเป็นเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า หมู่บ้านเสนห์พล่อง อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี เป็น
หมู่บ้านหนึ่งในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร แต่เป็น
หมู่บ้านนค่อนข้างใหญ่ มีจำนวน ๔๕ หลังคาเรือน (สำรวจเมื่อปี
พ.ศ. ๒๕๒๘) อาคารบ้านเรือนมีความมั่นคงแข็งแรงสร้างด้วยไม้
มุงหลังคาด้วยสังกะสี และจากการ
ลาดตระเวนของเจ้าหน้าที่พบไม้ท่อนถูกล้ม
อยู่ใกล้บริเวณหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านมักจะ
ลักลอบตัดเอาไปสร้างบ้านเรือนอาศัย

การลักลอบตัดไม้ นายทุนผู้ลักลอบตัดมักจะเลือกตัดไม้มี
ค่าที่อยู่ในป่าลึกก่อน เมื่อมีน้อยลงหรือใกล้
หมดก็จะเลือกตัดบริเวณที่ใกล้เส้นทางเพื่อ
สะดวกต่อการลำเลียง

หมู่บ้านเกาะสะเดิง เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่อยู่ในป่าเขตรักษา-

พันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร แต่เป็นหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่
มานานหลายร้อยปี เป็นหมู่บ้านที่ไม่ตัดไม้ทำลายป่าและยังอนุรักษ์
ธรรมชาติไว้อย่างดีอีกด้วย สภาพต้นไม้ใหญ่ในบ้านก็ยังคงสภาพ
เดิม บ้านเรือนปลูกด้วยไม้ไผ่ รั้วบ้านทำด้วยไม้ไผ่

วัดของชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านเกาะสะเต็ง ในเขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี
ภายในบริเวณบ้านของชาวกะเหรี่ยงเหล่านี้ก็ยังคงสภาพป่า

ที่ร่มรื่นมีต้นไม้ใหญ่ปกคลุม อาศัยอยู่ได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ที่สำคัญคือนับถือนุชาต้นไม้ว่ามีภูติผีสิงอยู่ จึงไม่มีการตัดต้นไม้ทางราชการเคยที่จะให้หมู่บ้านทุกแห่งในเขตป่าสงวนแห่งชาติ รวมทั้งในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรแห่งนี้ อพยพออกนอกเขตฯ แต่จากการรักษาป่าไว้ได้ดีดังกล่าวจึงกลายเป็นหมู่บ้านที่คอยดูแลรักษาป่าแทนเจ้าหน้าที่ป่าไม้

ลักษณะของสภาพป่าทุ่งใหญ่นเรศวรจะมีลักษณะเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ตลอดพื้นที่ แต่สำหรับพื้นที่บริเวณโดยรอบของป่าทุ่งใหญ่นเรศวรไม่ว่าจะเป็นป่าสงวนแห่งชาติเขาช้างเผือก ป่าในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลม ป่าในเขตอุทยานแห่งชาติเอราวัณ

ป่าในเขตอุทยานแห่งชาติศรีนครินทร์ จ.กาญจนบุรี หรือแม้กระทั่งป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี ซึ่งล้อมรอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ล้วนแต่ถูกลักลอบตัดไม้

ทำลายป่า ไม่ว่าจะเป็นไม้มีค่านานาชนิดหรือตัดเพื่อทำเป็น
ฟืนผาก่านหรือเผื่อกระทำการตัดไม้ไผ่โดยล้มเป็นกอๆ จนไม่มีเหลือ บางแห่ง

กลายเป็นเขาหัวโล้น เสียลักษณะธรรมชาติ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อ
สภาวะโลกร้อนและภัยธรรมชาติด้วย จากการลักลอบตัดไม้ในเขต
ป่าสงวนแห่งชาติรอบๆ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
จนลักษณะไม้ที่ต้องการไม่มีให้ตัด จึงลุกลามเข้าไปลักลอบตัดใน
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ซึ่งเป็นอันตรายต่อสภาพป่าที่
จะอนุรักษ์ให้เป็นมรดกทางธรรมชาติของโลกเป็นอย่างยิ่ง

๔. กองทัพกับการคุ้มครองรักษาป่า

ในอดีตที่ผ่านมา การลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขต
ป่าสงวนแห่งชาติ โดยนายทุนและผู้มีอิทธิพลมักจะมีเจ้าหน้าที่บาง
คนคอยอำนวยความสะดวกให้ ประกอบกับการแสวงหาพื้นที่ทำกิน

ของราษฎรผู้ยากไร้ และการตัดไม้เพื่อเผาถ่านมาเป็นเวลาช้านาน
จึงเป็นการทำลายความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและทำให้สภาพ
ทางนิเวศวิทยาต้องเสียไป

การจับจองที่ดินทำกินของราษฎรที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ป่าสงวน
แห่งชาติเขาส้างเผือก จ.กาญจนบุรี บางครอบครัวอาศัยอยู่มานาน
บางครอบครัวอพยพเข้ามาอยู่ใหม่ เพื่อจับจองที่ดินทำกินและขยาย

พื้นที่ออกไปด้วยการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้สภาพป่าสงวนแห่งชาติ กลายเป็นป่าเสื่อมโทรม และมีหมู่บ้านเกิดขึ้นแทน

การจับจองที่ดินทำกินของราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จะกระทำหลังจากที่ได้ร่วมมือกับนายทุนหรือผู้มีอิทธิพล เข้าไป ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และจะตัดไม้เหลือแม้แต่ไม้ไผ่โดยจะล้มเป็น กอๆ ไป (ในขณะที่ไปตัดฟันอนุญาตให้ตัดฟันเพื่อให้กอไผ่โปร่ง อันจะเป็นการป้องกันการเกิดไฟป่าหนทางหนึ่ง) นอกจากนั้นราษฎร

ในพื้นที่ซึ่งมีอาชีพตัดฟันเผาถ่านยังเป็นต้นเหตุของการตัดไม้ทำลาย ป่าหนทางหนึ่งด้วย

อย่างไรก็ตาม กรมป่าไม้ได้พยายามที่จะดูแลรักษาป่า แต่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อย อีกทั้งกลุ่มผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่ามี อาวุธสงคราม เพื่อตอบโต้เจ้าหน้าที่ป่าไม้นั้นกรมป่าไม้จึงได้ขอรับ

การสนับสนุนจากกองทัพบกให้ช่วยคุ้มครองความปลอดภัยให้กับ
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ กองทัพบกจึงได้มอบหมายให้หน่วยทหารพรานให้
ความคุ้มครองโดยจัดกำลังร่วมลาดตระเวนไปกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้

(ผู้เขียนกำลังกล่าวนำปฏิญาณตนก่อนนำกำลังทหารพรานออก
ลาดตระเวนร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรเมื่อปี ๒๕ ซึ่งเป็นปีที่กำลังจะประกาศให้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ทุ่งใหญ่นเรศวร – ห้วยขาแข้ง เป็นมรดกทางธรรมชาติของโลก)

การบุกรุกแผ้วถางป่า นอกจากจะลักลอบตัดในเขตป่าสงวน
แห่งชาติเขาช้างเผือกแล้ว ยังลักลอบตัดในเขตอุทยานแห่งชาติ
ศรีนครินทร์ อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ด้วย

สภาพป่าที่อยู่ใกล้ลำธารซึ่งง่ายต่อการตัดฟันแล้วสไลต์ลงมาตามเขาลงสู่ลำน้ำเพื่อลำเลียงไปขึ้นรถบรรทุกต่อไป ทำให้บริเวณริมลำธารแทนที่จะมีต้นไม้กลับไม่มีเหลืออยู่เลย สภาพเช่นนี้มีอยู่โดยทั่วไปเกือบทุกลำห้วยหรือลำธาร

บริเวณริมต้นลำธารไม้มักจะถูกลักลอบตัดแล้วลำเลียงไปตามลำห้วยลงสู่เขื่อนศรีนครินทร์โดยมีไม้ไผ่ปกคลุมทับลำเลียงไปตามอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์เพื่อลำเลียงขึ้นไปยังจุดนัดพบ

เพื่อหลบเลี่ยงการตรวจจากเจ้าหน้าที่ และการตรวจก็ไม่สามารถดำเนินการตรวจได้โดยละเอียด ถึงแม้จะตรวจพบ การพิสูจน์ทราบในชั้นศาลก็ไม่สามารถพิสูจน์ต่อได้ว่าตัดมาจากต้นไม้ต้นใด นอกจากนั้นผู้ตัดยังได้รับใบอนุญาตตัดฟันและใบเบิกทางจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง บางคนใช้ช่องโหว่ของกฎหมาย ดำเนินการได้โดยถูกต้องอีกด้วย จึงทำให้บริเวณต้นน้ำลำธารของเขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนเขาแหลม ไม่คงสภาพป่าเหลืออยู่

กลุ่มผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่าจะลำเลียงไม้ลงมาตามเขื่อนทั้งเขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนเขาแหลม ไปขึ้นถนนบริเวณจุดนัดพบเพื่อลำเลียงทางถนนต่อไปโดยมีไม้ไฟปกคลุม

หลังจากบรรทุกขึ้นรถแล้ว ก็จะลำเลียงไปตามถนนเป็น
ขบวนคราวละหลายๆ คัน ยากที่จะตรวจตราได้อย่างทั่วถึง การลื้อ
คันไม้ไผ่ออกดูซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้ยากอาจถูกฟ้องร้องเรียก
ค่าเสียหายกรณีตรวจไม่พบ ส่วนการตัดฟันและลำเลียงไม้ไผ่ผ่าน
ด่านตรวจก็กระทำถูกต้องตามกฎหมาย จึงทำให้สภาพป่าโดยทั่วไป
ไปเป็นป่าเสื่อมโทรมหรือไม่ก็เป็นเขาหัวโล้น เป็นเช่นนี้มาหลายสิบปี
ยากที่จะแก้ไขได้สำเร็จ สภาพนิเวศน์ทางธรรมชาติก็จะเสียไป
สภาวะโลกร้อนและภัยธรรมชาติต่างๆ ก็จะเกิดขึ้นได้

ต้นไม้มีค่าที่ถูกตัดโค่นอยู่โดยทั่วไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้และ
ทหารพรานร่วมกันลาดตระเวนตรวจพบแล้วยึดหรือทำลาย

การตรวจพบแล้วยึดหรือทำลายมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ไม่สามารถตรวจตราได้อย่างทั่วถึง เพราะเจ้าหน้าที่มีน้อย ฝืนปากกว้างใหญ่ การจับตัวผู้กระทำความผิดก็กระทำได้ยาก เนื่องจากผู้ลักลอบตัดไม้มักจะวางแหล่งข่าวสกัดทุกเส้นทาง มีการสื่อสารที่ดีและมีอาวุธสงครามไว้ตอบโต้เจ้าหน้าที่อีกด้วย

นอกจากนั้นในกรณีที่ไม่สามารถนำไม้ออกจากพื้นที่ได้ก็มักจะนำไม้ที่ถูกลักลอบตัดฟันบางส่วนนั้นลำเดียวไปยังโรงเลื่อยที่อยู่บริเวณชายแดน ไทย – พม่า เมื่อเจ้าหน้าที่ไทยไปตรวจก็อ้างว่าเป็นโรงเลื่อยของชาวพม่าและอยู่ในเขตแดนของพม่า เมื่อเจ้าหน้าที่พม่าไปตรวจก็อ้างว่าเป็นโรงเลื่อยของคนไทยและอยู่ในดินแดนไทย และมักทำให้กลายเป็นปัญหากระทบกระทั่ง ระหว่างเจ้าหน้าที่พม่า

กับเจ้าหน้าที่ไทย ในเรื่องการอ้างว่าดินแดนดังกล่าวเป็นของตน
อีกด้วย

(โรงเลื่อยใกล้ชายแดนไทย – พม่า ปัจจุบันไม่มีแล้ว)

หลังจากแปรรูปแล้วก็จะนำไปทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ในบ้านของคน
ไทยและของพม่าในพื้นที่ใกล้เคียง และอยู่ใกล้ชายแดนไทย-พม่า

โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์มีทั้งที่ตั้งอยู่ระหว่างเขตแดนไทยและ
เขตพม่า ใกล้ด่านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี

เมื่อทำเป็นเฟอร์นิเจอร์จากพม่าแล้วก็จะลำเลียงออกนอก
พื้นที่โดยเสียภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้และทหาร
พรานที่ร่วมดำเนินการไม่ว่าจะเป็นการลาดตระเวนหรือการตั้งด่าน
ตรวจก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายเมื่อกฎหมายมีช่องโหว่ก็จะ
สามารถเปิดโอกาสให้มีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าได้ต่อไป

ผู้เขียนกำลังประสานงานกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ เขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรเพื่อนำกำลังออกปฏิบัติการฯ

ด้วยการลาดตระเวนซึ่งบางครั้งต้องข้ามลำน้ำถึงแม้จะเป็น

เป็นลำน้ำในฤดูแล้งแต่ก็ยังคงมีน้ำอยู่ตามลำห้วยที่สัตว์ป่าใช้ดื่มกิน
ได้ตลอดทั้งปี

ทหารพรานยังได้ร่วมลาดตระเวนกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้
ลาดตระเวนตามเส้นทางหรือพื้นที่น่าสงสัยว่าจะมีการลักลอบ
ล่าสัตว์หรือลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่รับผิดชอบด้วย

สำนักงานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ตั้งอยู่บริเวณกลางป่าทุ่งใหญ่นเรศวรที่บริเวณเขาตองไ้

ด้านตรงของหน่วยพิทักษ์ป่าเสน่ห์พล่อง และด้านอื่นๆตามเส้นทางออกนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จะมีเจ้าหน้าที่ทหารพรานร่วมปฏิบัติงานและคุ้มครองความปลอดภัยให้ด้วย

หน่วยพิทักษ์ป่า เป็นหน่วยรองของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ที่กระจายอยู่โดยทั่วไปเพื่อให้สามารถดูแลรับผิดชอบพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง โดยมีหน่วยทหารพรานที่จะส่งกำลังกระจายไปตามหน่วยพิทักษ์ป่า เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานที่ด้านตรวจและลาดตระเวนเส้นทาง

๕. บทสรุป

ในอดีตสภาพป่าเคยมีความอุดมสมบูรณ์เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด และเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำ ลำธาร กลุ่มนายทุนและราษฎรผู้ยากไร้ไม่มีพื้นที่ทำกินได้บุกรุกแผ้วถางป่าจับจองเป็นที่ทำกิน โดยเฉพาะนายทุนที่ใช้กลยุทธ์ต่างๆปรับเปลี่ยนวิธีการในการลักลอบตัดไม้เพื่อให้หลุดพ้นจากการปราบปรามตรวจตราของเจ้าหน้าที่และสามารถดำเนินการอย่างได้ผลทั้งในเชิงกลยุทธ์

และการใช้ช่องโหว่ของกฎหมายให้เป็นประโยชน์แม้ในปัจจุบันการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆก็ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก ถึงแม้กฎหมายจะปรับเปลี่ยนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้มากนัก ส่วนการกำหนดน้ำหนักบรรทุกเพื่อมิให้ทำลายสภาพถนนโดยเฉพาะรถบรรทุกอ้อย(ผลพลอยได้ก็คือการบรรทุกไม้ไฟที่ซุกซ่อนไม้แปรรูปลดน้อยลงไปด้วย) ด้วยกลยุทธ์หรือวิธีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าของนายทุนที่ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพของปราบปรามหรือรณรงค์ต่อต้านการลักลอบตัดไม้ กลุ่มนายทุนผู้ลักลอบตัดไม้ก็ยังสามารถดำเนินได้อยู่ต่อไปทำให้ผืนป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติลดน้อยลงไปจากเดิมมาก อีกทั้งกลุ่มคนบางกลุ่ม (นายทุน เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนบางหน่วยงาน ประชาชนในพื้นที่) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ร่วมกันลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติสูญเสียไป รวมถึงการเกิดสภาวะโลกร้อนตามมาอีกด้วย

การลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในอดีตที่ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบันนั้น ได้มีการกระทำในหลายรูปแบบได้แก่ :-

กระทำเป็นกระบวนการ เริ่มจากนายทุนผู้มีอิทธิพลซึ่งมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องบางคน ใช้อิทธิพลและผลประโยชน์เป็นมูลเหตุจูงใจใช้ช่องโหว่ของกฎหมายให้อำนวยความสะดวก ตลอดจนการจ้างประชาชนในพื้นที่ เป็นลูกจ้างตัดไม้ และจ้างประชาชนในพื้นที่รวมถึงประชาชนตามเส้นทางขนย้ายไม้

เป็นแนวร่วมสังเกตความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่เพื่อแจ้งเตือนและส่งข่าวให้กับผู้ที่กำลังลักลอบตัดไม้ในป่าทราบล่วงหน้าก่อนที่จะเจ้าหน้าที่จะเดินทางเข้าไปถึงโดยใช้เครื่องมือสื่อสารที่เจ้าหน้าที่มีใช้ตลอดจนการใช้โทรศัพท์มือถือแจ้งเตือนก่อนหรือระหว่างที่เจ้าหน้าที่จะเข้าดำเนินการ จึงทำให้ไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ บางครั้งในระหว่างการเดินทางเคลื่อนย้ายกำลังพลเข้าพื้นที่เพื่อทำการลาดตระเวนเมื่อพบรถชนไม้ตามถนนก็มักจะพบเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนนั่งมาที่รถบรรทุกไม้นั้นด้วย และอ้างว่าได้ทำการยึดไม้เพื่อนำไปดำเนินการต่อไป (แต่ในความเป็นจริงกลับเป็นการคุ้มครองการส่งไม้ไปยังโรงเลื่อยของนายทุน) หากชนไม้ออกไม่ได้ก็จะส่งไปแปรรูปในโรงเลื่อยที่อยู่บริเวณตะเข็บชายแดนเป็นเฟอร์นิเจอร์เข้ามาแทน

บางพื้นที่นายทุนผู้มีอิทธิพล มักจะได้รับอนุญาตตัดฟันต้นไม้และได้รับอนุญาตผ่านทางโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่การตัดฟันมักจะตัดฟันโดยลี้มทั้งกอ ทั้งที่วัตถุประสงค์ของการอนุญาตก็เพื่อไม่ให้กอไม้หนาแน่นจนเกินไป อันอาจเกิดการเสียดสีจากต้นไม้ที่ตายแล้วเป็นเหตุให้เกิดไฟไหม้ป่าได้

นอกจากนั้นการบรรทุกไม้ไม้มักจะทำการบรรทุกมากจนเกินไปยากแก่การตรวจค้นไม้ท่อนหรือไม้แปรรูปที่ซุกซ่อนมาได้ (สภาพ ปริมาณและน้ำหนักของรถบรรทุกไม้ไม้มักจะเหมือนกับรถบรรทุกอ้อย จึงทำให้สามารถซุกซ่อนไม้แปรรูปได้) การตรวจค้นไม้

ที่อาจชักชวนมาในรถบรรทุกไม้ได้กระทำได้ยากและอาจถูกฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ การได้รับอนุญาตให้ตัดฟันไม้ได้และการอนุญาตให้ผ่านด่านได้ จึงเป็นช่องว่างของกฎหมายให้สามารถนำไม้ซุงหรือไม้แปรรูปชักชวนผ่านไปได้

กฎหมายมีช่องโหว่ ในการตรวจยึดและดำเนินคดี การตัดไม้ทำลายป่าในชั้นศาลนั้น จะต้องพิสูจน์ต่อให้ได้ว่าตัดมาจากต้นใด จึงมีข้อจำกัดยุ่งยากหลายประการ

ในการลาดตระเวนบางครั้งตรวจพบผู้ลักลอบตัดไม้โดยบังเอิญ ผู้ลักลอบตัดไม้มีอาวุธสงครามจึงมีการปะทะและจะมีประชาชนที่เป็นลูกมือในพื้นที่ที่ร่วมลักลอบตัดไม้ด้วยเสียชีวิตก็มักจะอ้างว่าเข้าไปหาของป่า ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความเบื่อหน่ายในการพิสูจน์ในชั้นศาลที่เสี่ยงต่อการแพคดีได้

นอกจากการตัดไม้ทำลายป่าด้วยวิธีดังกล่าวนี้แล้ว ประชาชนที่บุกรุกพื้นที่ ยังได้ตัดไม้เพื่อนำมาสร้างบ้านเรือนด้วย

การประกอบอาชีพเผ่าถ่านของราษฎรในพื้นที่โดยการตัดไม้ทุกชนิดที่จะสามารถนำมาทำเป็นฟืนสำหรับเผาเป็นถ่านได้ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการทำลายป่า

อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีราษฎรที่อาศัยอยู่ในป่าหลายหมู่บ้านที่ยังคงรักษาป่าและสภาพนิเวศน์ทางธรรมชาติไว้ได้เป็นอย่างดี ถึงแม้จะถูกกดดันจากนายทุนผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่ากดดันเพียงใดก็ตาม

๖. บทวิเคราะห์

สภาพผืนป่าในแต่ละแห่งของประเทศไทย จะมีพื้นที่กว้างใหญ่ ยากที่กรมป่าไม้จะดูแลได้ทั่วถึง อีกทั้งกลุ่มที่ลักลอบตัดไม้ทำลายป่ายังได้จ้างผู้คุ้มครองที่มีอาวุธสงคราม ในขณะที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ใช้ปืนลูกซอง จึงไม่ปลอดภัยต่อชีวิตของตนเอง ดังนั้นในอดีตที่ผ่านมากรมป่าไม้จึงขอรับการสนับสนุนจากกองทัพเพื่อจัดกำลังพลร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในการคุ้มครองความปลอดภัยให้กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้และร่วมกันดูแลรักษาป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในป่า อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้ลักลอบตัดไม้ก็ยังสามารถลักลอบตัดไม้ได้อยู่ต่อไป ถึงแม้จะใช้กำลังจากหน่วยทหารร่วมกันลาดตระเวนกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้แล้วก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากผู้ลักลอบตัดไม้กระทำการอย่างเป็นระบบ มีการเฝ้าสังเกตการณ์การเคลื่อนย้ายกำลังของชุดลาดตระเวนหรือการเคลื่อนย้ายกำลังทหาร และจะหลบหนีไปก่อนที่จะชุดลาดตระเวนจะเข้าไปถึงและเมื่อเจ้าหน้าที่เดินทางกลับ ก็จะดำเนินการลักลอบตัดไม้ในพื้นที่นั้นหรือพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป สำหรับการขนย้ายไม้ออกจากพื้นที่ก็สามารถทำได้โดยสะดวกโดยมีประชาชนในพื้นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องบางคนจากบางหน่วยงานให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวก อีกทั้งยังมีช่องโหว่ของกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการปราบปราม ผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่ายังคง

ดำเนินการได้อยู่ต่อไป จึงยากที่จะทำการปราบปรามให้หมดสิ้นไปได้

๗. ข้อเสนอแนะ

๗.๑ ควรณรงค์ให้ประชาชนและข้าราชการมีจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๗.๒ ควรออกกฎหมายที่สามารถปิดช่องโหว่ของกฎหมาย เช่นกรณีการออกใบอนุญาตตัดฟันและการออกใบอนุญาตผ่านทาง รวมถึงการออกกฎหมายที่สามารถให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจกระทำการตรวจค้น กรณีที่มีสิ่งบ่งชี้เหตุว่าอาจมีการซุกซ่อนไม้เถื่อนหรือสิ่งผิดกฎหมายโดยไม่ถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายกรณีตรวจไม่พบ ไม้ที่ตรวจพบไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ต่อไม่ว่ามาจากที่ใด และควรมีด่านตรวจให้ครอบคลุมทุกเส้นทาง

๗.๓ ควรกำหนดมาตรการ เพื่อป้องปรามภายใต้การคุ้มครองตามกฎหมายและกำหนดโทษขั้นรุนแรงแก่ผู้กระทำผิด นอกจากนั้นการปฏิบัติต่อกฎหมายต้องกระทำอย่างเข้มงวดและไม่มีข้อยกเว้น

๗.๔ ประชาชนบางส่วนพยายามบุกรุกพื้นที่เพื่อครอบครองเป็นพื้นที่ทำกินแล้วขายสิทธิ์ เพื่อไปครอบครองพื้นที่แห่งใหม่ แต่ประชาชนบางส่วนที่ไม่มีพื้นที่ทำกินบุกรุกป่าโดยเฉพาะป่าสงวนแห่งชาติที่เป็นป่าเสื่อมโทรม (เนื่องจากถูกลักลอบตัดไม้ทำลายป่าจนหมดสิ้น) เป็นพื้นที่ทำกินอย่างถาวร

ไม่ย้ายไปพื้นที่อื่นดังนั้นการสำรวจและจัดสรรพื้นที่ทำกินจึงมีความ
จำเป็นโดยเฉพาะพื้นที่ สปก.๔-๐๑ หรือพื้นที่ สทก. เนื่องจากพื้นที่
ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมแล้ว แต่ยังคง
เป็นป่าสงวนแห่งชาติอยู่ บางแห่งที่ว่าการอำเภอหรือหมู่บ้านตั้งอยู่
ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจและปรับปรุง
จัดสรรพื้นที่ให้ถูกต้องกับความเป็นจริง สำรวจและอนุรักษ์ผืนป่าที่มี
อยู่ และกำหนดผืนป่าเพิ่มเติมแล้วปลูกป่า ส่วนพื้นที่ใดที่เป็นป่า
เสื่อมโทรมควรจัดสรรให้กับประชาชนที่ยากไร้และไม่มีที่ทำกินให้มี
โอกาสได้สร้างครอบครัวตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

**๗.๕ ควรใช้เครื่องมือเทคนิคเช่นภาพถ่ายทางอากาศ
หรือดาวเทียม ตรวจสอบภาพป่าอย่างต่อเนื่อง**

**๗.๖ ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในป่าก่อนประกาศเป็น
พื้นที่อนุรักษ์ป่า ร่วมกันพิทักษ์รักษาป่าและสัตว์ป่า หากไม่ร่วมกัน
อนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่าต้องรับผิดชอบร่วมกันและย้ายถิ่นฐาน
ออกจากป่าโดยทันที**
